

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre " 50 "
Negyedévre " 25 "
Egy órára " 10 "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorírt 5 kr. Nagyobb terjedelmű, többször
hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

A „Prot. Irod. Társ.” nagy gyűlése után.

Debreczen ev. ref. lakosságának általában, — de magasabb műveltségű közönségének felekezet külörbség nélkül is, jó és maradandó hatása fog maradni emlékezetében, a »Prot. Irod. Társaság» azon nagy gyűlése, amelyet a múlt héten — szept. 20. — itt tartott meg.

Nem különben, annak a megtisztelő vendégfogadásnak emlékezete, amelyet annak a kultúra és tudományos tekintetben magas színvonalon álló társaságnak tagjai, magokkal innen elvittek — tartós leend. Mert valóban, a tekintetben itt nem volt hiány. Egyházi és városi hatóságok, valamint egyesek is teljes buzgalommal azon voltak, hogy vendégeink, az ország távol vidékeiről ideutazáuk fáradsalmait, a fogadás külsőségéről és belsőségéről nyert tapasztalataikban — megjutalmazva érezzék.

Debreczen városát, sok látogató keresi fel időnként. Egyes magas személyiségekhez és társaságok képviselőihez gyakran van szerencsénk, akik e kiválólag magyar város sajátosságait ismerni akarják, vagy céljuk sikeréhez itt, partfogást keresnek és találnak is. De egy-egy nagyobb jelentőségű társaság nem jelent meg köztünk mostanában, mint a — magyar »Prot. Irod. Társaság», amelynek munkálkodási célja, nem kevesebb, mint: a

felvilágosodásnak a nép között terjesztése; a protestáns irányu tudomány és keresztényen egyetemesre serkentő, közszereket lehelő erkölcs közkinccsésé tétele; a nemzeti közérzés ápolása és fejlesztése; mindezekben a két nagy protestáns felekezetnek összműködésre egyesítése, azon történelmi összetartozásnál fogva, a melyet a múlt közös küzdelmei igazolnak, de amelyet jelenök nagy feladatai is követelnek, amidőn a középkorba visszasűjlesztő ellenséges törekvések ellen való küzdelem, közös együttmunkálkodásra sürgetik; amiknek csak vállvetve felelhetnek meg. És e nagy, közös célra tekintetből könnyen megmagyarázható az, miért fajlaltuk, hogy nem láthattuk itt Baltik és Sárkány ág. ev. püspököket, mert hiszen az erdélyi szászok püspökét — Müllert nem is várhattuk. A szászok nem értik már ma a magyar protestantizmus jelentőségét, amely azt követeli, hogy ha a hit elválaszt is, egyesítenie kell a sz retetnek, hogy a közös haza felül áll a nemzetiségen; a közös ellenség elleni védekezés pedig a magyar prot. történelem szerint egymásra is utalja a protestánsokat. De nem láttuk itt fő-urainkat sem; pedig ha a lelkesek kiválólag munkásai is a »Prot. Irod. Társaság» nagy céljainak értelmileg, bár ebben a világiaknak is részt kellene követelniök; de az anyagi támogatás különösen az ő kötelességök.

A nagy közvédelemre és fejlesztő célra néző feladatokat tolmácsolta a »Prot. Irod. Társaság» két elnöke Gyurátz Ferencz ág. ev. püspök és Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter — világi elnök; tolmácsolták pedig azzal a fenszöveges idealizmussal, amint ezt tőlök másként nem is várhattuk.

Nagyon tudhatjuk hogy ők a teendők részletezésére, vagyis a gyakorlati munkálkodás mikéntjének aprólékos megszabására nem terjeszkedhettek ki. Ezt az idő rövidsége, de egy-egy beszédidőtartam szerinti kerete sem fogadhatta volna be.

De vajjon a »nagy gyűlés«-nek sem kellett-e ezt tennie?

Mi úgy tartjuk, hogy bizonyos munkálkodási részletes szabályzatot a jövőre az előkészítőbizottságnak kidolgoznia és felolvasatnia kellett volna; miután tapasztalhatta azt, hogy a »Társaság» eddigi működése még, — habár aziránt a rendelkezésére álló eszközök korlátolt-ságához mérten, elismeréssel vagyunk is, — nagyon szűkörű és nem tudta magát már tízéves tartamu életében és országos mivolta mellett sem, a két nagy prot. felekezet osztatlan munkás részvételébe úgy beleélni, amint ezt óhajtánók és megis várnók.

Erre nézve szerettünk volna: indítványt beadva, megvitatva és határozattá emelve — hallani. Mert az, hogy a »nagygyűlések« nemcsak Budapesten,

Az öreg ur.*

— A »Debreczen» tárcaja.

Irta: Bársony István

Augusztus eleje volt s a nyár ragyogása ömlött el az egész mindenségről.

Julius végén sok eső esett s a természetben ennél fogva minden olyan üde volt, mintha a május zöldje csak most bontogatta volna ki egész teljességét.

Balra tőlünk terült el a szakaszi határ, amely behajlik a geresi rónába. Onnan, Gyöngy felé, egyre jobban ellaposodik a vidék. Azon a tájon, Ákos alatt folyik a Kraszná, szelid lankas völgyben, amely beszögellik a Szilágyságba. Jobbfelől a krasznabéltéki közsegi erdő sötétlett; előttünk volt a sándorfalusi domb s arról az oldalról igyekeztünk kettecskén az alsóboldádi vágásban, amely elhúzódik messze a szokondi dombok felé. Ezek a dombok hol összehajlanak, hol kinyílnak s egyre magasabbá válnak, amint az ember befelé halad a csöndes erdőségbe.

Sip s Berti, »félviseltes erdész» volt a társam. Ádassék emléke a derek jó fiúnak az igaz vadásznak jókedvű, semmi hunczot-ságért soha meg nem nehezeltő hü cimborának, aki azóta az égi vadászterületeken

* A »Természet» című jeles vadászati és halászati folyóirathól.

folytatja, mint itt abban kellett hazynia imár: a felséges természetet imádását.

Ez előtt foglyászunk egy kicsit a sándorfalusi réten, ahol a magas siskafüben mindig akadt egy-két hűsölő farka. Aztán hogy kezdett az idő ránk melegedni, hazaküldtük a kerület a zsákmányunkkal s rabiztuk egyszeremint Schlick-et is, a Berti fel-szemű vizláját, a mely mindaddig bömbölt a szijon míg csak egy morzsányit láthatott belőlünk. Szegény Nikuj hiába imadkozott neki utközben; hiába hízlgett a gonosz esont-nak: nevezte apjának, bátyjának: — Schlick köszönte szépen a rokonságot, de ő csak jobban szeretett volna velünk maradni továbbra is.

Az pedig ezuttal nem lehetett. Ahova mi készülünk, oda még egy karthauzinak is lakatot kellett volna tennie; ott az olyan nyughatatlan fickóra, aminőnek Schlick öklémét ismertük, nem volt szükség.

Az alsó-boldádi vágás egy sűrű hajlatában, jól bent az erdő mélyén, lakott Sipos Berti revirjének leggyönyörűbb kapitalis szeladonja, egy remek baköz, az öreg ur, amely arról volt híres, hogy ha ősszel, úgy októberben, java kopózás idején, eleje került Rikant-sanak meg Dongónak, a két híres nemzetes kopónak: akkor bátran le lehetett heveredni valamely tisztason, mert szó sem volt arról, hogy legalább is másfél óra előtt újból közelségünkben tisztelhezzük ezt a jeles társa-

ságot. A vén bak tudott nekiment nyilegyenes irányban a végtelen erdőségnek s elváglatott dombos-völgyön át a felső-boldádi nagy erdőbe, ott is az isten tudja hová. A pompás orru kutyák csak mentek aztán a nyomán gyorsan és biztosan. El nem tévesztették. De azért lövésre még sem tudtuk kapni a kopók előtt, olyan nagy volt a hajtás területe.

Berti azután megpróbálta, hogy becserkészeze tavasszal. Az is hiába való volt. Az alsó-boldádi vágás nagy volt akkor és nagyon sűrű. Cserkéző utakat nem vágott biz ott senkisé. Ha látta is az erdész a büszke szép állatot, a közelségébe sohasem ferközhetett. Már pedig egy ilyen remek bakot csak úgy megcsufolni, messziről elkövetett kockázatos lövéssel beteggé lőni s megis elveszteni: halálos kar lett volna.

Elmult a nyáreleje is és Berti, sok egyéb dolga közt, egyelőre nem járt a gyönyörű zsákmány után. Hanem akkor, azon a szép augusztus eleji napon, eszébe jutott hogy okosabbat már úgy sem tehetne, próbáljuk puszkavégre kapni az ő óvatos, kapitalis bakját: a szerelmes öreg macskát.

Ha már a szerelmes embeének is a könyökében az esze, miért ne boldogítaná meg ez a nagy érzés az erdők teiteteshez nem szokott lakóját?

Amikor a sűrű, meglehetősen gazos alju fiatalosnak egy füvel benőtt ösvényén végig mentünk, azt mondja Berti:

hanem a prot felekezek egyes kiválóbb helyein is tartatván, a „Társaság” működése nem látszik mereven centralizálnak s egy-egy ilyen provinciális gyűlés bizonyos mérvű lelkesedést képes is kelteni: még nem mutatja azt, hogy centralizáció éppen nincs is és nem teszi a fel-fellobbanó lelkesedést maradóvá. Pedig a „Prot. irod. Társaság”-nak erre volna szüksége, hogy a közrészvételből, lelkesedésből, anyagi és értelmi erőt, támogatást nyerjen, mivel ezekre, — mint amely, mint egyéb intézményeink is, csak a buzgó hívek áldozata és munkás részvételéből meríti életerejét, — elmulhatlanul szüksége van.

Egy távolról jött és kezdetől fogva „társasági tag”-tól, ki szellemi munkása is volt a „Prot. irod. Társaság”-nak hallottunk egy eszmét, amit mi indítványképpen ide irunk, acélból, hogy az intéző férfiak vitassák meg s a jövő nagygyűlésre mint kidolgozott indítványt terjesszék be megvitátás alá s óhajtható, hogy határozattá váljék.

Állítson a „Prot. irod. Társaság” **kerületi fiókokat** a két nagy prot. felekezet kerületei szerint oly kiváló központokkal, ahol fő vagy tekintélyes középiskolák is lévén, az értelmi erő nagy s amelyek a kerületeknek központokul szolgálván bizonyos tekintéllyel bírnak a vidékre nézve s ahonnan az „Irodalmi Társaság” iránt a részvét felkelhető és állandóan ébren tartható, mind az anyagi erő növelésére mind pedig a szellemi munkálkodásra nézve.

»Ezek a Budapesten, Pápán, Sárospatakon, Debreczenben, Kolozsvárott, Eperjesen, Pozonyban, esetleg Sopronban, Csabán vagy Szarvason — sat. — mert az erdélyi szász kerületre ezután

sem számíthatnak — alakulandó »prot. irodalmi társasági fiókok« saját körükben szereznének azután résztvevő tagokat, munkálkodnának irodalmi termékek előállításában, a hozzájuk beadottakat előlegesen elbírálnák és felküldenék a Budapesten székelő központi bizottságnak, amely aztán a „Szemlé”-ben vagy másképpen való kiadatása felett végleg határozná sat. sat.

Bizony! . . . Ez az indítvány szerintünk nemcsak életre való, hanem elhatározó értékű; mert így csakugyan terjedne és fennállna a „Prot. irod. Társaság” iránti érdeklődő munkás részvét országszerte, a különböző fiókok közötti kapcsolatára.

A protestantizmusnak nagy értelmi ereje van azokban az ősi főiskolákban, melyekre tekintettel kell lennie a „Prot. irod. Társaság” intézőinek. Ezek vonzó erővel bírnak még mindig vidékeik népére is és képesebbek megnyerni a prot. érdeklődő nagy czélnak, mint magok a budapestiek. Az ő érdeklődésüket, a munkálkodásra ama tényítással hatékonyan felrúzni lehet és kell.

Ne tekintse távollevőnek és elzárkózottnak magától a magyar prot. nép az „Irodalmi Társaság”-ot, hanem a fiókok közvetlen közelségéből tartsa magáénak, az ő érdekéből fenséges, de megközelíthető és áldozatát követelő — intézménynek.

»Hiszek . . . azért szólok,«

— a — r.

Debreczen, szeptember 26.

Debreczen sz. kir. város — Aradon az okt. 6-ki gyásznapon.
Debreczen város tanácsa Vecsey Imre tanácsnok indítványára tegnapi ülésében elhatározta, hogy Aradon az

Oktober 6-iki gyásznepélyen képviselti magát s koszorút tesz a »tizenhárom« emléksobrára Vecsey tanácsnok és Komlóssy Arthur főjegyző képviselő-kiküldöttei által. Tehát a mit a »Debreczeni 1848/9-es Honvédegylet« mondott: Debreczen városa méltó marad az 1848/9-iki történetek és ezek bajnokai emlékéhez, amint ezt megis lehet várni attól a Debreczentől, amely 1849. jan. 1-től juniusig az országnak azon központi városa volt, ahol határozott az országgyűlés Magyarország sorsa felett és a honnan intézte a Honvédelmi bizottmány az ország és törvényei védelmét azzal a sikerrel, ami a történelem könyvébe fénylő betűkkel írta be a honvédség és vezetői — ama »tizenhárom«-nak is nevét, dicsőségét.

A szerb egyházi kongresszus küszöbön álló egybehívatásáról közölt hírt, mint a »Kel. Ért.« jelenti, jól értesült körökben nem erősítik meg.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a kisiparosi szövetkezését elősegítendő, kilencz új kisipari szövetkezet létesítésére 30 ezer forintot hocsajtott rendelkezésre és egyuttal elrendelte, hogy az államilag segélyezett kisipari szövetkezetek az országos szövetkezeti központba mint tagok belépni tartoznak.

A hírlapirodalom köréből. Karánsebesen az ottani magyarság nagy öröme tegnap jelent meg az első magyar lap. Címe: »Karánsebes és vidéke« s az első szám után itélve az ottani vidéken a magyarság ügyét d rakkasan fogja képviselni.

Szél mi. elnök — Bécsben. Széll Kálmán magyar miniszterelnök tegnap délben egy óráig tartó kihallgatáson előterjesztést tett Bécsben a Felsőháznak a magyar országgyűlés legközelebbi munkaprogramjáról és az országgyűlés ülésének megkezdésével összefüggő ügyekről.

Széll Kálmán miniszterelnök a délután folyamán látogatást tett Góluichowski gróf közös külügyminiszternél és később a bankassei magyar palotában fogadta

Harmadnapja, hogy Szokondról az erdőn át Békékre hazamenet láttam az »öreget«. Eszembe jutott, hogy sipolni kellene neki, hátha beugrik rá. Megtettem. Vártam azután jó ideig. Egy mocczanás sem. De bizony azért nem siettem. Nagyon szép csöndes alkonyat volt, neki vettem a batamát egy fának úgy gondolkodtam, úgy tűnődtem. Amikor meguntam, végre mégis csak kiléptem leshelyemről. Azt kellett volna hallanod, mi arra történt. Olyat harsant a hátam mögött, alig tizenöt lépésnyire tőlem, hogy majd elessem, a mint ijedtemben sietve megfordultam. Az öreg ur már akkor visszabogott a völgybe, onnan bőfögött-riadozott felém, szakgatottan, élesen rövid, erős hang lökdőséssel. Ugy csuszott volt mögém, mint a legravaszabb róka. Az igaz, hogy egy kicsi szellő járt, az is mozzalt a levelekkel. No de most talán túl járunk az eszén.

* * *

— Itt állj meg. — mondta egy félórai agyon óvatos kis séta után a mely alatt folyvást beljebb haladtunk az erdőség szívébe.

Buja völgykalan szélén voltunk; előttem a vágás áttisztult ugyan kissé, de beljebb vagy hatvan lépésnyire mindjobban elbozósodott.

Sok volt a vadszeder bokor, amely szintén fürtösen hajlott hosszú keskeny ágával a földre. Egy fiatal bükkfa mellől meglehetősen kilátásom nyílt jobbra-balra.

Felséges szép volt az erdő; hatalmas, erős zöld mindenütt, amelynek érdekes változata látszott mégis a különböző fa és cser-

jenemek színe szerint. A levegőben zománcos szitakötők szálldoztak, meg gyorsan tovaillanó vadméhek.

— Ezen a ponton voltam s az őz onnan jött a minap sugta Berti, alig hallhatóan s kissé jobbra és hátrafelé mutatott. — Ott van egy keskeny ösvény, azon kellett feljönni neki a völgyből, hogy epen semmit sem halottam a mozgásából.

Amikor meglegedésére helyezkedtem el, még egyszer hozzám hajolt s így szólott susogva: Én most visszamegyek vagy 50 lépésnyire; onnan, a mögöl a sűrű galagonya mögöl sipitok majd. Nyisd ki a szemedet s ne moccanj, ha megesz is a szunyog.

Néhány másodperc múlva magamra maradtam. Tudam ugyan, hogy a »félviseletes erdész« itt van a közelemben, mégis elfogott az az érzés, hogy az egész nagy erdőség elhagyatottságának én vagyok most az egyetlen figyelője.

Egy zöldike ült fel elem egy sudar fiatal nyárfa tetejére s onnan pityegett, halkán, kerdősködve, szanaszét tekintgetve. — Egyszer csak felkerekedett s vidám szóval indult neki a fiatalosnak, ahonnan felelgettek neki.

A nap teljes fényében pompázott, de nem volt nagy a hőség. Körülöttem a mult ejei esőtől feleledt erdei virágok tarkáltak; egy szál csodaszép vajkóró emelkedett az egyik kis tisztáson s korán nyílnak indult arany virágait kinalgatta a dongva szálló méhgalá-
léroknak.

Ebben a csöndes figyelésben eltelhetett egy jó negyedóra.

Balra tőlem most megszólalt valami. Siró,

felénk, sipító, ijedt hang szelte át az erdő csöndjét, háromszor egymásután.

Mégsimertem. Egy szegény özűsző hangja volt az, amelynek nagy lehetett az ijedtsége. Ezt a szorongó, esdő hangot akkor hallatja az özkisaszony, amikor nagyon is gorombán, erőszakosan udvarol neki felhevűt gavallerja,

Aki ilyet látott, az nem feledi el egyhamar. Az ostromlott szépség, a karcsu özeleányzó, körben-körben futva igyekszik menekülni a tolakodó völgyégyre elől; ott, ahol az erdő tisztáson ez a cirkusz játék folyik, szép, szabályos körvonalon tiporjak le kettecskén a fűvet. Az ilyen megtiprot kört hívják a vadászok boszorkánygyűrűnek.

Még álmodni sem mertem azt a gyors eredményt, ami erre az ijedt özűsipításra következett. (Mondanom sem kell, hogy Berti remekelt vele, pompasan utánozva a szorongó özike hangját, amihez neki még egy falevél sem kellett; úgy tudta cselekedni, pusztán a szájával.)

Alig hogy a harmadik sipítás elhangzott, va óságos robogás támadt a völgyben mintha vak rohammal közelednék valami erős állat.

Néhány pillanat múlva egy vörhenyes folt jelent meg a rejtett ösvény alján, a vadszeder bokrok mögött. A folt megmozdult, közeledett, nagyobbodott, aztán megint megállott.

Most már láthattam a vén bak fejét is. Akkora agancs volt azon, hogy másfélaraszal algha elértem volna rózsája tövétől fehérés hegyéig.

Itt a vén szerelmes! Ez az!

több politikai személyiség látogatását, köztük Kállay Béni közös pénzügyminiszteret és gróf Széchényi Manó őfelsége személye körüli miniszterét.

A magyar miniszterelnök ma délelőtt Budapestre érkezik vissza.

Hegedűs keresk. miniszter uton.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter, a már általunk jelzett czélból — a vasutások gyermekei otthonának felavatására jelent meg Iglon, ott a tegnapi éjelt a vasúti kocsiiban töltötte, tegnap azután reggel 8 óra után Krompachra utazott, hova Budapestről jött kíséretén kívül Csáky Zeno gr. főispán, Csáky Lajos gr. Múnich Aurél, Schmid Gyula, Ráth Péter, Vesztéri Imre és Fűrba k y István orsz. gyűlési képviselők, Múnich Kálmán banyaigazgató, Fölgens polgármester és többen vele utaztak.

A krompachi államason a hernádvölgyi magyar vasútpár részvenytársaság nevében Kohner Ágoston elnök üdvözölte a minisztert, beszédében ismertette a gyár történetét és felemlítve, hogy a gyárba és a hozzávaló bányákba eddig közel 13 millió frtot fektettek és hogy a vállalat 3000 munkásnak ad kenyert, a mi mindenestre erős orvosszere az Amerikába való kivándorlási hajlamnak.

A miniszter válaszában kiemelte, hogy eddig is már sohat ballott és olvasott a gyártelepről és azért örömmel, de bizonyos tekintetben kritikai szemmel jött ide. Nemesak a jelen állapotokról, hanem a gyár jövő feladatairól és fejlődésképeségéről is tájékozódni óhajtott, tudja, hogy a vállalat a mely óriási tőkebefektetéssel járt, meg küzd a kezdet nehézségeivel, a mi igen természetes is. Épen azért jött, mert erkölcsi kötelességének tartja a tőkét bátorítani és a kormány lehető támogatásáról biztosítani, egyúttal azonban az eselleges hiányokra, félérségekre, de különösen a felmunka hátrányaira figyelmeztet.

A miniszter ezután kíséretével megtekintette a nagy gyártelepet, a mely alkalommal Vei th Béla vezérigazgató szolgált szakszerű magyarázatokkal.

A minisztert a látottak nagyon kielégítették, aminek az igazgatóság által adott vilasreggeli kifejezést is adott.

Krompachról a miniszter kíséretével Kassára utazott, hová délben érkezett meg.

A pályaudvaron rendkívül nagy szá-

ban gyűlt össze a közönség a miniszter üdvözlésére, a kit a kocsiból való kiszállása alkalmával lelkesen megéljeneztek. Testületileg jelentek meg az összes hatóságok is, melyeknek élén Péc h y Zsigmond főispán üdvözölte a minisztert.

Hegedűs miniszter válaszában megköszönte a szives üdvözlést, melyet biztató jelnek tekint arra, hogy eddigi működésében helyes uton indult meg, De az utnak még csak kezdetén van és azért mindegyt és így itt is azt a kérelmet intézi az összes tényezőkhöz, támogassák őt működésében, melyet mindig csak a közérdek vezérel és világosítsák fel mindenről, mert minél őszintébben tárják fel előtte a helyzetet, annál inkább tehet sikeresen és eredményesen.

A vasutól a miniszter hosszú kocsisor kíséretében a fellobogózt fő utcán keresztül a püspöki palotában levő szállására hajtatott, ahonnan aztán pár perc múlva a híres kassai dóm megtekintésére indult. Ebredre a miniszter Bucics kassai püspök vendége volt. A miniszterens kíséretén kívül hivatafosak voltak Péc h y főispán, Pokorony hadfőparancsnok és Clair honvédkerületi parancsnok altábornagyok, Berczell y kir. tablai elnök, Rakovszky alispán, Péc h y Aurél kir. tablai tanácselnök, Páks y kir. főügyész, Münster polgármester, Eder Ödön orsz. képviselő Sziraky törvényszéki elnök, Szakmáry kerk. kamarai elnök, De y Jenő keresk. kamarai titkár stb.

A püspök távollétében házigazda szerepét P erlsberg Ede püspöki helynök töltötte be, a ki a távollévő püspök nevében köszönetet mondott a miniszternek megjelenséért és egyúttal szerencsét kívánt legújabb kitüntetésé alkalmából. Meleg elismeréssel emlékezett meg aztán a miniszternek egyházi ügykörébeu legutóbb is kifejezésre juttatott trazi keresztényi érzületéről is Isten áldását kérte jövő működésére.

Árviz. A Duna a magyarországi alvídéken meg folyton árad. Az eső sept. 21-én elállt. A dunagőzhajózási társaság állomásához vezető töltést veszedelem fenyegeti. A víz legmagasabb állását csak mára vártak.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi párt értekezlete holnap szerdán délután 9 órakor lesz a part uj klubhelyiségében (József körút 31 b) Kossuth Ferencz elnöklésével.

Az öreg ur már nem bírta magával; ő is úgy értelmezte a dolgot, hogy valamelyik szépséges kedvesét csabítgatják. Mar nem szaglászott, nem tanakodott, hanem varatlanul és szinte hihetetlen gyorsasággal rugaszkodott neki, úgy rohogott el a bokrom mellett, mint a villám; mire löhettem volna, ott állt épen nyilegyenes vonalban közem s a közt a galagonya bokor közt, amely mögött az erdősz rejtőzött.

Istenkisértés lett volna elsűtni a puskát. A bak, az öreg ur merőn szegezte szemét a bokorra. Ha e pillanatban ehez értő festőművész, pl. a mi Vastagh Gezank latta volna, semmiért sem adja, az bizonyos.

Most hirtelen felkapja a fejét s nagyot dobbat, kettőt gyorsan egymásután; azután következett egy igazi halálugrás, egy helyből, oldalvast, be a sűrűségbe; ott pedig a jól ismert, boszantó, kétségbeesítően elképedtetlenítő esős büffenések egész sorozata.

Vonult az öreg ur arrább-arrább s e közben egyre visszaripakodott ránk.

Valamit észrevett. Talán egy keskeny nyíláson át megpillantotta az erdősz barna kabátját, vagy a puskája csillogását.

Akárhogyan volt is, vége volt.

Ott hagyott bennünket, mint Szt. Pál az oláhokat.

De azt már el nem vehette tőlem, hogy azóta is számtalanszor lássam magam előtt képzeletemben, hogyan csuszott előre, szemközt velem, nesztelenül, szerelemittasan és mégis ravaszul.

Ahogy csak az olyan sokszor felsült, óvatos öreg urtól telhet.

Ünepségek voltak a múlt Vasárnapon: N.-Károlyban Petőfi ünnepe, melyről már tegnapi lapszámunkban megemlékeztünk. De hadd álljon itt még onnan Pósa szép költeményéből a következő 3 strofa:

Hegyen, völgyön, sziklabérccek ormán
Harci tűz ég lángolva, lobogva...
Hos Petőfi lantja, mint az orkán,
Egyre jobban zug-bug ittasodva.
Meglenteti a lobogó szárnyát,
A szabadság vérmosta oltárát.

Istenője a dal v h raban
Borosyánt fon dicsfenyves fejére,
Boldogsága gyönyörmámorában
Csókot hullat mind n levelére-
Felczikázik a csaták villáma:
A dalnokot lángszíven találja.

S lehanyattlik borostyános feje
Kedve-ének jajongó keblére...
M-greszket a lobogó is bele,
Hogy ráfőc-csen kibugygyanó vére.
Futó sereg a vere hullása,
Naplemente a szeme hunyása.

Kossuth-ünnepe Csongrádon. — A város által Kossuth Lajosnak emelt emlékszóbor leleplezése alkalmából, amelyen Kossuth Ferenc is jelen volt Lukács Gyula és Pichler Győző képviselőkkel együtt.

Csongrádról Kossuth F. elébe Fülegházaig 200 tagból álló küldöttség ment s onnan együtt külön vonaton jöttek Csongrádra, hol a pályaudvaron a város lakosai, a fenyegető sőt már szitáló eső dacára is nagy tömegben vártak érkezésükre. Innen a bírók üdvözlése után két diadalkapun át vonultak be, a zászlódiásban uszó városba — a menet élén lovas bandériummal, hosszú kocsisorban — a nép éljenei közt.

Kossuth a városházán, hol szállását is kimutatták, köszönte meg a ragaszkodás kitüntetését.

A plebánian megtartott szűkebb körű társaság után vonultak taracok dörgése közt az ünneplés tulajdonképeni céljára, — a szóbor leleplezéshez — a Kossuth-térre, ahol a virágokkal borított szóbor előtt Hegyi plébános tartott beszédet, melyben Kossuth működéseit, érdemeit méltóan méltatta. Az ő beszéde végen hullt le a szoborról, amely Kossuthnak 1848—9-iki alakját ábrázolja — következő felirattal:

•Testvériség köt össze bennünket,
Nincs nemes és
Nemte en többé,
Egy hazának
Fia, polgárai,
Testvérek vagyunk.
Csongrádon 1848. okt. 3-án
E téren tartott beszédéből.

Hegyi plébános után Kossuth lépett a szónoki székre. Leikes éljenzés tört ki erre, miközben az iparos ifjuság a «Tavaszi elmúlt» hazafias dalt énekelte.

Az ének elhangzása után Kossuth lelkes éljenzésekkel megszakított, lendület-s szép beszédet mondott.

Utána Lukács Gy. ezután pedig Pichler beszélt. Majd lerakták a küldöttségek koszorúkat a szóbor talapzatára, mindeniknek vezetője rövid, jellemző szavakkal tolmácsolva a ténny szülő lelkes érzését küldőiknek. Végre a csongrádi bíró városa nevében átvette a szóborot hű gondozásba, mire a záró dal — a Szózat — zendült fel az iparos ifjuságének-kara ajakán, melylyel az ünnep hivatalos része véget ért.

Este 7 órakor faklyás zenével tisztelték meg Kossuthot és képviselő társait. Ekkor Kossuth válaszában igen aktualisan rámutatott az átkos szethozásra, mely a magyarok számára büne, azért itt és általában a függetlenségi polgárokat egye értésre, ő s z e t a r t á s r a i n t e t t e. Bár maga a képviselőházi közjogi ellenzék tagjai is megértene k és tettben megmutatnák, hogy meghalottak és megis értették ez intést.

Beszélt utána P i c h l e r képviselő. Este 9 órakor körülbelül 1000 terítéssel bankett volt, amelyen persze számos pohárköszöntő hangzott el.

A csongrádi magyarok kitétek magukért — újra bebonyitván, ami eddig sem volt titok, hogy ők törhetlen hvei K o s s u t h L. igeinek, tisztelői emlékének és tántoríthatlanok a függetlenségi úton haladásban.

Egyházi természetű ünnep is volt. Az egyetemes protestáns gyamintázat Szarvason vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését. A közgyűlést isteni sztelet előzte meg. A gyűlést báró Radvanszky koronaőr helyett Ibsz elnök nyitotta meg, mire Baltik püspök jelentését olvasták fel. Ebben mély fájdalommal emlékezik meg Radvanszky János és Radó Kálmán elhunytáról, kiknek emléket jegyzőkönyvbe foglalják. Lauko Vilmos kecskeméti esperes jelentést tett a kerület gyamintázatról és arról, hogy 42 szegény ember szorul segélyre. Dében bankett volt, melyen Zsifkovics államtitkar a királyt élte. Delután 5 órakor a Luther társaság közgyűlése volt.

KÜLFÖLD.

Károly román király Erzsébet királynéval október hó 7-én tér vissza Romániába. Valószínű, hogy a román királyi pár vissza utazóban királyunkkal látogatást tesz Bécsben hol 2 napot tölt.

A schauburg-lippei herceg Bécsben. György schauburg-lippei herceg, a ki június 21-ére bejelentett bécsi látogatásáról ő felsége gyöngékedése miatt lemondott, e hó 29-én Magyarországból, a hol most időzik, rövid látogatásra Bécsbe érkezik. A királynál a vendég tiszteletére szeptember 30-án d. u. Schönbrunnban ebéd lesz.

Szláv hírlapírók kongresszusa. A szláv hírlapírói kongresszus tegnap harmadik és utolsó ülésén H o w o r k a prágai szerkesztő azt ajánlotta, hogy az ausztriai magyarországi szláv újságírók szövetséget alakítsanak. O s t a s z e w s k i - B a r a n s k i i embergi szerkesztő azt indítványozza, hogy a magyarországi szláv újságírók részvételének megtöltása ellen a legfelsőbb fórumig fellebbezzenek. Vegül C h y l i n s k i szerkesztő azt indítványozza, hogy a jövő évi szláv hírlapírói kongresszust Z á g r á b b a n tartsák meg.

Táviratok.

A belgrádi összeesküvők feletti ítélet.

Zimony, szept. 25. A rögtönítélő-bíróság háromnegyed 9 órakor elővezette a vádlottakat. Elsőnek Knezevics, a merénylő lépett be vasraverse és örök kiseretében. Utána jöttek szinten vasraverse Nikolics ezredes, Kovacevics, Dimic, Gyurics Milan érsek, Protics Sztojan, Zsifkovics Gyuba, Novakovics Gyoka nyug. főhadnagy, Milinkovics Alavantics Radivoj és Pavicevics ügyvéd. A többi vádlott köztük Pasics, Tausanovics, Sztojkovics Sztojan, Jovanovics százados bilincs nélkül jelent meg. A bíróság a szerb büntetőtörvény 87. §-a alapján Knezevics merénylőt és a Cettinyébe kivándorolt Tajsics Rankot golyó általi halálra ítélte, Nikolics ezredes, Kovacevics, Dimicset, Uroszevics Antalt, Krezovics Demetert, Gyurics érseket, Milinkovics Alavanticsot, Zsifkovics Gyubát, Novakovics Gyokát, Pavicevics Ivan ügyvédet és Protics Sztojan szerkesztőt nehéz rablánczon töltendő 20 évi súlyos börtönrre ítélték. Mint bűnrészeseket, a kiknek tudomásuk volt a felségárulás előkészületeiről, de a hatóságnak nem tettek jelentést, 5 évi fogházra ítélték Pasics, Angylovics-Jovanovics, Miloradovics Gaja, Sztojanovics Jovan, Todorovics Jovan, Stefanovics Jovan és Rajkovics Toma vádlottakat, Tanusanovics Kosztat felségseréstért 9 évi fogházra ítélték. Fölmentettek Sztanojevics Aca, Pantelics Urosz, Jovanovics Mladen százados, Sztojkovics Gyoka tanár, Marinkovics és Szavics Avram vádlottakat.

A pör költségeit a vádlottak közösen tartoznak megfizetni. Az ítélet kihirdetése után Z s i f k o v i c s Gyoka ügyvéd ezt kiáltotta: — Eljen Sandor király, de — itt a bírakra mutatott — isten óvja őt az ilyen barátoktól.

A többi vádlott nyugodtan viselkedett az ítélethirdetés után valamennyit visszavezettek czellajukba.

K n e z e v i c s e t ma délután 4 órakor vezzik ki.

Belgrád, szept. 25. Sandor király megkegyelmezett Pasicsnak, a ki táviratilag köszönte meg a kegyelmet.

Belgrád, szept. 25. Holnapután hat vádlott felségseréti peret kezdik tárgyalni. A tárgyalás 2—3 napig tarthat.

HIREK.

* **A szigligeti társaság és a Csokonai-kör.** Szép cél érdekében fogott kezét a nagyváradi Szigligeti Társaság és a mi csokonai-Körünk. Az utóbbiban ugyanis dr. Benedek János, a kör nagytevékenységű titkára felvetette az eszmét, hogy a Csokonai Kör melynek voltaképpen hivatása nemcsak helyben hanem a közvidéken is ápolnia a nemzeti irodalom nagy alakjai iránt való kegyelet karolja föl az érsemlyéni K a z i n c z y-emlék kijavítására czélzó mozgalmat s a költségek előteremtésére rendezzen ott nagyszabású i r o d a l m i ü n n e p é l y t. Hogy pedig az ünnepély magoknak a bihariaknak is érdeklődésüket jobban felkeltse s a rendezésben ők is közreműködjenek, a Csokonai kör átiratban megkereste a Szigligeti Társaság elnökségét, hogy együttesen készítsék elő az ünnepélyt. Mint értesülünk, a Társaság elnöke, R á d l Ödön a legmelegebben karolta föl a Csokonai-kör tervét s a jövő tavasszal Érsemlyénben meg is fogják tartani közösen összeállított programmal az ünnepélyt, mely, mint hisszük, míg egyrészt a nemzeti irodalom ügyének szolgálatában jelentős momentum lesz, másrészt a két szomszédss megyének Biharnak s Hajdunak irányadó, vezéreleleit fogja egyesíteni.

* **Városi közgyűlés.** Debreczen szab. kir. város köztörvényhatósági bizottsága e hó 28-án közgyűlést tart. A közgyűlésnek 32 tárgya lesz, melyek közül legfontosabb a tanács előterjesztése a gazdasági felső tanintézetnek a Pallagra történt áthelyezése folytán szükséges intézkedések megtétele, másik a város hazipénztárának a jövő évre szóló költségelőirányzat tárgyalása.

A tárgysorozat főbb pontjai különben a következők:

Polgármesteri jelentés az 1899. évi jul. és aug. hónapokról. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur leirata, a Debreczen—Nagyvárad közötti villamos üzemű vasut előmunkálatára kiadott engedély érvényének meghosszabbítása tárgyában. — Tanácsi előterjesztés a gazdasági felső tanintézetnek a Pallagra áthelyezése folytán szükséges intézkedések tárgyában. — A munkácsi görög katolikus püspökség kérvénye a városunkban létesítendő segédlelkési állás javadalmazásához járulás iránt, tanácsi javaslattal. — Az ágostai hitvallású evangélikus egyház kérvénye iskolai segély iránt, tanácsi javaslattal. — Az izr. iskolaszék segély iránti kérvénye, tanácsi javaslattal. A nőipariskola felügyelő bizottságának segély s helység lakbér felemelés iránti kérvénye tanácsi javaslattal. Tanácsi

előterjesztés a Csávolszky-féle Cserepes nevű csegei birtoknak árverésen megvétele tárgyában. Ugyanaz az 1899. jul. 31-én tartott számonkérőszék jegyzőkönyvének beterjesztése tárgyában. Ugyanaz a Főzig. bizottság 1899. évi I. feléről szóló jelentése tárgyában. — Ugyanaz a városi nyomdanak 1897. évről szóló számadása tárgyában. Az 1897/8. é. szóló utadó zárszamadás tanácsi javaslattal. Tanácsi előterjesztés a fehértemplomi állami utmentén létesítendő utkaparó házhoz szükséges téglanyagnak az utadó pénztár terhere engedélyezése iránt. Ugyanaz a Magyar Kramiai gyár részvény társaságnak fellebbezése tárgyában az általa készített próbaburkolat átvételét megtagadó 9791—899. sz. tanácsi végzés ellen. Áron Manó és társa, valamint Áron M. szesz nagykereskedőknek, úgy is mint kimézőknek fellebbezése a 10,465—899. számú tanácsi határozat ellen, tanácsi jelentéssel.

* **Rablótamadás az országuton.** Tegnap előtt este egész nyugodtan hajtott a kocsis C s i h a Sandor böszörményi lakos. A debreczen és H. Böszörmény közt elterülő országuton igyekezett haza felé feleségével. Elhajtottak már az ugynevezett Fodor korcsmán amikor négy homályos alak meg támadta a kocsit. A földről felszaladt göröngyökkel kezdtek Csihát és feleségét dobálni. A kemény rögök súlyos sebeket ejtettek úgy Csihát mint feleségén. Az ütések erejét bizonyítja az is, hogy Csiháné gyűrűjét egy göröngy kette repesztette.

A váratlan támadásra Csiba és kocsisa megugrottak a szekérről s csak úgy bot nélkül megröghanták a támadókat. Csiba átkarolta egyiket, a kocsis pedig megakartta kötözni, hogy így Böszörménybe szállíthassák. A három bűntárs azonban akkorra már kiszedte a kocsit négy löcsét, s ezzel kezdte ütni a szerencsétlen embereket.

Csibanak még volt annyi ereje, hogy támadóit visszatarthassa. Szerencséjére kocsizörgés is hallatszott s így megugrottak. — Csiba ekkor már több sebtől vérzett. Felesége felségítette kocijára, s lépésben ment be a kocsis Böszörménybe. Itt jelentést tettek az esetről. A vizsgálatot azonnal megindították, s ez kiderítette, hogy a támadók között Böszörmény egyik csöze is szerepelt. Csiba pár hétig meg fogja feküdni az ágyat, a váratlan támadás pedig valószínűleg egész életében eszében marad.

* **Eljegyzés.** B e n e d e k Margit kislányt, Benedek Sandornak, a közigazgatási bíróság ítéldbírájának leányát (városunk szülőlté) eljegyezte B e n e d e k Endre pozsonyi p. ü. igazgatósági fogalmazó.

* **Az 1848/49-iki öreg honvédek Október 6-án az Aradon tartandó félé százados gyászünnepélyre való menetelük utiköltségeire adakoztak:** Debreczen sz. kir. város 100 frt, néh. Kaeskovics Iván 1848—49. honv. ezredes özvegye 10 frt, Wollafka Nándor v. püspök 10 fr., Horváth János építész 5 frt, Kiss Áron ev. ref. püspök, Widoni testvérek 3—3 frt, Mihalevics Jenő, Nemes Kálmán, Kontsek Kornél, Erber Vilmos, Áron és Fürst, Biczó Gyula, Knol Rudolfné, Dr. Bakonyi Samu 2—2 frt, Rickl J. Z., Raics Lajos, Györfly Aladár, Sesztina Lajos, Kovács Gyula, Schwarcz Daniel, Szabó Zsigmond, Killer Ede, ifj. Csanak József, Kaszanyitzky Endre, Félégházi János, özv. Rosenberg Albertné, Lamprecht Frigyes, Mayer József es Géza, Tóth Sándor kereskedő, Tóth Béla gyógyszer., Zador Lajos, Örvényi Ottó. Dr. Körösy Kálmán, Jeney Miklós, özv. Lipsey J.-né. Dr. Bartha Béla, O. Végh János, Phölix bizt. int., Dankó Mihály, Koncsek

A kertészeti kiállítás.

(Saját tudósítónktól)

Debreczen szept. 26.

Az országos kertészeti egyesület V-ik vándor kiállítása iránt városunkban sőt az egész vidéken nagy az érdeklődés. A kiállítás sikerének híre a megnyitás óta szárnyra kelt s ma már mindenki igyekszik a nagyerdei tünckerket megtekinteni.

Egymásután keresik azt fel nemcsak a magánosok, de az egyes intézetek is. Így vasárnap a református felsőbb leányiskola Dóczy Gedeon vezetésével tegnap pedig a Svetits intézet Wofalka Nándor püspök vezetése alatt tekintette meg a kiállítást.

A jury mint jeleztük tegnap délután befejezte működését. Az eredményvel minden kiállító meg van elégedve, mert a bíráló bizottsági tagok nagy körültekintéssel végeztek munkájukat. A jury ítélete különben a következő:

I. r. diszoklevelet nyert:

Paczelt János disznővényekért, — Janatka Lajos kötészetért, — Farkas Gyula szegfűekért. — Debreczen város közönségének disznővényekért, Hen János korti tervek bemutatásáért, Kontsek Géza fűszer- és magkereskedő hozatott vegyes mazvakért, Farkas Gyula champion tenyésztes és gomba csirákért, Paczelt János vegyes zöldségfélék és magvakért, Onasay István vegyes zöldségfélékért, özv. Steinfeld Mihályne Macs, befőttekért, Bauer János és Tarsa gazdasági gép- és szivattyú gyáros Debreczen, Sarosi János saját tulajdanyu kerti növény öntözőkért, Emmerling J. viharágyuja diszoklevellel, Kecskeméti városának gyümölcsért, Csanak János ujhertő, sokfajú finom szőlőkert egy drb. arany és diszoklevellel, Debreczeni szőlőszövetkezet diszoklevellel, Heinrich József szőlő és gyümölcsért, Nagy Ferencz bankigazgató kiv. borokert diszoklevellel, Paczelt János gyümölcs és diszoklevellel, Lestyén Adorján kitűnően kezelt borokert diszoklevellel és 1 db. 10 francos arany, mely utóbbit a műkertész-egylet javára vissza adományozta, Markus Jenő tiszta borkezelésért.

II. Aranyérmét nyert:

Paczelt János piaci növényekért, Janatka Lajos disznővényekért, Nagy István vegyes zöldségfélékért, Berger Ede küönfele gyümölcs palinkáért, Julow Lajos debreczeni gépgyár, Szentkirályi Kalman 1 drb. arany és elismerő oklevél, Semsey-uradalom gyümölcsért, Rutkay Mate (Szabadka) s amos fajú szőlő és barack, Csanak János homoki borokert.

III. Aranyat nyert:

Paczelt János palinkáért 1 drb. aranyat, Janatka Lajos a legelőbb ízles felmutatásért 25 frt, Fehértói István csokorkészítésért 1 drb. aranyat, Sinkovits Sándor szőnyegágy készítésért 1 drb. aranyat, Farkas Gyula piaci növényekért 20 koronás aranyat és csokorkészítésért 1 drb. aranyat, Kovács Balázs kötészetért elism. okl. s 1 darab aranyat, Onosay István tevékenységéért 5 drb. 10 koronás aranyat, Tóth György v. kertész szőnyegágy készítésért 1 drb. aranyat, Heykál Ede kaktuszokért 1 drb. aranyat és tevékenységért 25 frt, Kozma Mihály, Csáky Ferencz id. Vékony János vegyes zöldségfélékért 10—10 koronás aranyat, Stekly Adolfné befőttek és aszalványokért 10 koronás arany, Onosay István gyümölcsökért 1 drb. 20 frankos arany, Niemetz W. F. Temesvár 1 drb. 20 frankos arany és diszoklevellel faiskolai gyümölcsfakert, ugyszintén kiváló finom fenyő fajaiért arany érem, Szabó István és Vankó J. Szeged, diszes sorfakert 1 drb. arany és elismerő oklevél.

IV. Nagy ezüst éremmel:

Fehértói István kötészetért, Farkas Gyula disznővényekért, özv. Steinfeld Mihályne disz-

nővényeiért, Bednác Károly levágott rózsákért, Fehértói István vegyes zöldségfélékért esetleg kis ezüst érem, Riesz Lipót cukrász befőttekért, Somogyi Pálné befőttekért (nem versenyezvén) Borsi Lajos befőttek és bírszekert, Veréb István peronospora és falomb permetező (saját találmány.) Kun József késmesster Debreczen, kések, ollók, fatörzskaparókés, szőlőszajtoló készülékekért, özv. Steinfeld Mihályne Debreczeni kertészeti egyesület, Dorozsmai allami ism. iskola gyümölcsért, Szilágyi János (Kaba) sokfajú szőlőkert, Török Gábor, Tordai Gábor, Hármath Gerzely jól kezelt borokert, Horváth István gyümölcsfakert, Berger Henrik gyümölcs és fenyőfakert, Csáki János, Somodi Balázs, Balka József vegyes zöldségfélékért, Kovács Balázs hógömb-karfiolért, Tiko József gyümölcsökért, László Károly gyümölcs és szőlőkert, Fehértói István disz- és gyümölcsfakert.

VI. I-só rendű elismerő oklevél.

Balogh Imre cserepbe bujtatott kitűnő szőlőkert, Heykál Ede vegyes gyümölcsökért, Tarbai József és Ganofszi Lajos kitűnő boraiért, Vuics Tivadar (Szabadka) kitűnően kezelt borokert, Debreczeni szőlő- és borvetkezet szőlővessző ojtványaiért, Heykál Ede (versenyen kívüli) törzs és magas törzsen nevelt disz- és gyümölcsfakert elsőrendű dicsérő oklevél, az «Arany Bika» szálloda tisztán kezelt borokert.

VII. II.-od rendű oklevéllel:

László Károly négy féle palinkáért, G. Szabó Kalmán palinkáért, Nemes Zoltán mézekért, Schömborg S. Budapest, gyümölcs feldolgozó eszközökért, Fényes Dezső Eperjes, szőlő-oltó készülékért, Koncsek Géza szőlőmoly, tisztaharmit és növény permetezőkért, Mavráth és Tarsa Bécs borsajtó gyáros, Zsigó Endre, Mark Endre és Ritók István gyümölcsért, Nemet-Csernyai gazdasági egylet gyümölcsért, Dobsor Józsefné 1848 evi zold sylvani borent, Gyomonti járó villányi gyógyborért, Bednáci Károly ribizli borért elismerő oklevél.

VIII. Közreműködési oklevelet nyertek vegyes zöldségfélékért:

Urban Gyula, Suba Mihály, Nagy Lajos, Farkas János Tuzserről, Dalmy Ignacz, Ujfalussy György, Szilágyi István, Horvath István.

IX. Bronzéremmel tüntettek ki:

Fehértói István piaci növényekért, Simkovits Sándor, Kiss Sándor, Farkas Gyula kötészetért, Onasay István disznővényekért, gróf Deszewffy piaci növényekért, Varosi szegényház Debreczen, Kiss József, Hadházy Balint, Abel Mihály, Nagy Ferencz, Kalmán Dezsőné vegyes zöldségfélékért, Liptay Jánosné B.-Ujhalom per Királyháza 1898. júniusban savanyított vizes ugorkáért.

X. Oklevelet nyertek:

Kovács Balázs kötészetért elismerő okmány, 1 db arany, Onosay István glózniaért elismerő okmány, dr. Wofalka Nándor püspök disznővényekért dicsérő oklevél, Berger Henrik disznővényekért elismerő oklevél, ifj. Heykál Ede és Kovács Ferencz (Herbarium) elismerő oklevél, dr. Szentpály Jenő piaci növényekért elismerő oklevél, Namethy János, Kovács János, Tóth János, Botos János, Hadházy Ferencz, Hadházy Mihályne, László János vegyes zöldségfélékért elismerő oklevél, Lallós Imre N.-Bánya, Dőre Ferencz, Kovács Karolyné befőttek elismerő oklevél, Harmat Gergely eczeter, Lestyén Adorján elsőrendű oklevél, özv. Etsi Vilmosné gyümölcs-feldolgozó gépekért, Bekői Lipót Aszód, permetező gépekért és kénpor-fúvó eszközért, gróf Deszewffy Miklós gyümölcsért elismerő oklevél, Csanak József gyümölcsfélékért elsőrendű oklevél, Kovács Balázs vegyes gyümölcsért, Barenyi Béla ananaszért elismerő oklevél, Liptay Jenő gyümölcsfélékért elsőrendű oklevél, Bednác Károly Ó Kanizsa, szép gyümölcs és szőlőfajokért elsőrendű oklevél.

T A N Ú G Y.

A sárosvármegyei népevelők egyesülete nemrégiben tartotta Eperjesen évi rendes közgyűlés. Az egyesület elhatározta, hogy az «Eötvös alap Tanítók-házával» 4000 koronás alapítványt tett is ennek fejében neveznek el egy szobát Berzeviczky Alheytől. Kimondotta a közgyűlés azt is, hogy a vármegyei népevelők gyermekei számára színién othont létesít.

Festő iskola nők számára. Bihar Sándor Glatter Armin s Knopp Imre festőművészek vezetése alatt az Andrást-ut 96. sz. alatti műteremben nők számára festőiskola nyílik meg november 1-en. Beiratkozni lehet Glatter Arminnál Damjanich-utca 30 sz alatt naponta 12—3 között.

Tudomány, irodalom, művészet.

A regény műfaja.

Irta és felolvasta Csengey Gusztáv, az eperjesi közös — ev. és r. kath. — tanári körben.

Folytatás.

Amint elkezdtek hosszabb elbeszéléseket írni bonyodalmasabb mesével, a benne szereplő lovagok kalandjait a világ minden részéből szedték össze, majd a régi lovag-eposzok egyes részeit, majd a keresztény legendák, a keleti mesék, vagy a babonás képzelődes alkotásai adtak anyagot az elbeszélés bonyodalmahoz.

Ezeket a különféle elemeket aztán a szabad korlátlan képzelet a legesodálatosabban összekevervén, az elbeszélésnek egy újabb fajtáját alkotta meg, mely a régi lovag-eposzok szerkezetét nagyjából megtartva ezt lassanként bizonyos chablonná alakította át, amibe mindenféle elemeket összekevert, szabadon költött tárgyat beillesztve megalkotta a lovagregény műfaját.

Eredeti hazuja Franciaország, mit novelis mutat: «roman».

Ez az új műfaj teremtette meg azt a felfogást, mely egész szemémi irányok, az úgy nevezett romantika alapja.

A lovag-eposz és lovagregény közt tehát nagy a különbség, bár az utóbbi az előbbi pótolni volt hivatva.

A régi lovag-eposz nemzeti ének volt: tárgya nemzeti monda, szereplői vagy történeti, vagy legalább mondai alakok, tehát nemzeti hősök.

A lovagregény azonban internacionális jellemű; tárgya költői, szereplői képzelet alakok s az, hogy valamely nemzethez tartoznak, csak külsőségek.

A régi lovag-eposz nemzeti tradíciók hordozója: a lovagregény csak szórakoztató olvasmány s átkerül egyik nemzettől a másikhoz lefordítva.

De más a lovag-eposz lovagja is, mint a lovagregényé.

A lovagság intézménye lassanként, a 13-ik század végén s még inkább a 14-ik században lejtőre jutott, hanyatlásnak indult. Az államélet megszilárdulásával s a királyi hatalom megerősödésével az önbíráskodás elvesztette létjogát s a vándor lovagok feleslegessé váltak.

Nincs többé nemesebb céljuk, magasabb eszméjük, a miért küzdenek. A kaland már nem egyszerű következménye a lovag védő harcának, midőn az igazságért, a gyengének megoltalmazása végett száll sikra s ezért indul vándorutjára, a lovagság hanyatlásának korszakában a kaland önczél lesz.

A lovagok minden nemesebb, magasabb eszme nélkül kóborolnak, keresik a kalandot. A lópor hadi alkalmazása leszorította őket a nagyobb cselekvés színteréről. Kiszserű személyes ambíció kezezi cselekvésük rugóját, amhez hozzájárul a szerelmi érzélgés. C elekvésük motívuma gyakran a női szeszély.

A nő kalandra küldi ki lovagját, hogy hősi tetteivel neki dicsőséget szerezzen. De

ilyen hősködés csak hasonlókval szemben lehetőséges, a kóbor lovagok tehát egymás ellen fordulnak kisszerű nevelés okokból.

Igy pl. egy francia lovagól azt kívánta imádoztja, hogy hozzon neki harmincz képet, olyan szép hölgyek arczképet, kiknek lovagjait az ő szerelme kedvéért párpajban legyőzte.

A lovag vállalkozott rá. Előbb lefesteték magának kedves hölgye arczképet, aztán utra kelt, s valahányszor egy olyan lovagra akadt, a ki azt merete allítani, hogy az ő kedvese szebb, mint a felmutatott kép, rögtön párbajra hívta s a legyőzöttet arra kényszerítette, hogy a kép alá oda festesse kedvese képet.

A krónika azt jegyzi fel róla, hogy ilyen módon csakugyan sikerült neki 30 arczképet összegyűjteni.

A mantuai Galeáz lovagról följegyezték, hogy mikor egy báiban Johanna nápolyi királyné valami kegyében részesült, hogy kegyét továbbra is biztosítsa, ígéretet tett neki, hogy két fogoly lovagot hoz neki. Egy álló esztendeig kóborolt különböző országokban, míg végre ígéretét beváltotta s a két fogoly lovagot a királyné elé vitte, ki őket azonban mindjárt szabadon is bocsátotta.

Ilyesmi volt a lovagok hősködése a lovagság hanyatlásának korában.

A lovagság már ezen a lejtőn van, mikor a lovagregény megformálódik. Minden nemzeti tartalom nélkül, nagyobbára a szerelem viszontagságai alapján alakul meg a mese. Rendesen egymástó elszakított szerelmek kalandjai képezik a bonyadalmat. Nagy szerepet játszik benne a tengeri vihar, a rabságha eses, szökés és bujdosás. A keleti regék varázslói, szellemei, óriásai is belezajtsanak a meseszöveg bonyodalmaiba. Azonban hőseiknek még van tenni valójuk, cselekvésüknek még van elfogadható okos célja s a tér, amelyen szerepelnek, a föld valóságos terület. Nagy messze keleten járnak-kelnek kedvesük után. Végre is összekerülnek és boldogok lesznek. Boldogságuk a bátor, vitéz, kitartóan küzdő szerelem jutalma. A regény laza szerkezete s farsztoán sok epizódja dacára, is van valami egységes eszméje a sok kalandozásnak.

Végső elfajulásuk stádiumában még ezt is elvesztik.

Európa már ekkor a renaissance nagyszerű orát élte. A régi görög-római klasszikus irodalom tanulmányozása egy nagy általános szellemi mozgalmat indít meg, mit elősegít és kiegészít a puskapor feltalálásával a hadi élet s a társadalmi viszonyok átalakulása az irányítóm felfalásával a szabad messzesható kereskedelem s az új, Copernikus-féle csillagászati felfedezés alapján a középkori világnézet teljes átalakulása. Ez a nagy szellemi mozgalom véget vet a középkori állapotoknak s megteremtí a felvilágosodás korát. — Azért nevezik ezt a kort a francia renaissance szóval a megújulás vagyis újjászülés korának.

Egyszerre föltámadt sirjából a rég eltemetett, rég elfeledt antik világ a maga szép és fenséges istenalakjaival, bájos és természetes költészetével.

Mintha valami bűbáj fogta volna el az egész művelt társadalmat, mohó gyönyörrel olvassa a görög-római klasszikusok örökszép műveit. A régi görög eposz újra divatba jön, sőt a mi legjellemzőbb, támadnak újabb hőskölemények a régi görög istenek makhinájával, de a kik kereszttyén hősök sorsát intézik. Ilyen különös keverékét az antiknak és kereszttyéninek látjuk Camoens portugál költő Lusiadájában. (Szül. 1524. Mch. 1579.)

Es — ki hinné? — ebben az új világot jelentő korban keletkezik a lovagregények utolsó nagy cyclusa, az ugynevezet Amadiregenycyclus.

A régi lovagvilág bolygó vitézeit már csak az emlékezet őrizte; annal szertelenebbé nőtt meg alakjuk s annal mesébb színben csillogtak vissza a multból kalandos, csodákkal kevert hőstetteik.

Folyt. köv.

A tuleröltetés és gyógyulása.

A tuleröltetésnek olyan nagy gyöngeség a következménye, mely utat nyit mindenféle betegségnek. Elsőben is elszegényedik a vér, azután kevesebb lesz a vér a véredényekben és különösen a sűrűségéből veszít. Az alom es az étvágy eltűnik, az erő mindegyre fogy és egyre gyakoribb lesz a szivdobogás, ájulás főfajás, a mi csak növeli az általános gyöngeséget. Ez az a pillanat, a mikor ezt az emésztő gyöngeséget, mely könnyen veszedelmes betegséggé változhatik, meg kell szüntetni és gyógyulást kell keresni. Ca'anne D. konyhafő a Bristol-szállóban Territet-Montreuxban (Svájc) beláta, hogy anyja számára e jött már a gyógyítás szüksége és levele még a leghitlenebbet is meggyőzheti.

— Mielőtt az elért eredményről tudósítom önt, ezt írja levelében, tökéletes hatást akartam látni a Pink-pilulanak, melynek használatára az anyamat ravettem. Nagyon szerencsés vagyok, hogy most arról a rendkívül kedvező hatasról irhatok, melylyel a Pink-pilula az anyamra volt. A szegény a-szonyt a tuleröltetés egészen tönkre tette. Ereje egészen elhagyta, nem tudott már járni és lába állandóan dagadt volt. Ez az állapot azonban egészen elcsüggesztette. Mióta azonban a Pink-pilulát használja, erejét ismét visszanyerte és egész napon át kifáradás nélkül dolgozhatik. Alvása egészséges. Vigyázzok, hogy ezt a csodálatos kurát, mely olyan hamar visszaadta elvesztett erejét, folytassa. Szivből köszönöm önnek és fölhatalmazom, hogy ezt a levelemet közzé tegye.

Éppen az elgyöngült megerősítésével, a vér fölfirissítésével és az idegek erősítésével gyógyít a Pink-pilula annyi különféle betegséget és általa, mely gyökerében támadja meg a bajt, mindenféle bajt meg lehet gyógyítani. Meg lehet vele akadályozni a gyó s erőelhasználást, a vérszegénységet, az általános gyöngeséget és a tuleröltetés okozta kimerülést. A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszerházban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerházban, Budapest, Király-utoza 12.

KÖZGAZDASÁG.

Idegen tőke Romániában. Dissescu román igazságügyminiszter — galaczi konzulátusunk augusztus havi jelentése szerint — a kereskedelmi törvény módosítását tervezi olyan értelemben, hogy a külföldi tőke beözönlését előmozdítsa. Ez idő szerint a kereskedelmi törvény 122. §-a értelmében a részvénytársaságoknál az igazgatót és az igazgatótanács tagjainak legalább felérészt rumán állatvalók közül kell venni. Ezt most meg fogják szüntetni és ezentul a rumániai részven társaságok a nemzetiség figyelembe vétele nélkül alakíthatják meg igazgató-tanácsukat.

Mezőgazdasági gépek és eszközök Macedoniában. Szalonikból írják: A keleti vasutak igazgatósága lenk tevékenységet fejt ki, hogy a vasútvonalai mentén a mezőgazdasági technikat minél jobban fejlessze és ehhez első sorban azzal járul, hogy gépgyári műhelyeiben a mezőgazdasági gépek javítását nagyon csekély díjért végezteti, továbbá a mezőgazdasági gépek és eszközök szállításánál jelentékeny szállítási kedvezményeket biztosít, mely utóbbi előnyt a drinápolyi vonalon eddig kizárólag egy cég élvezte a keleti vasutársasággal kötött szerződés alapján.

Legközelebb Macedoniában is megkísérik, hogy a mezőgazdasági gépek beszerzését megkönnyítsék. Ebből a kiserletből kivitelünknek ki kell a maga részét vennie és éppen ezért a megfelelő intézkedések a leggyorsabban volnanak meg'eendők, hogy az idegen verseny meg ne előzze a hazai érdekeltek táfoglalását.

Szalonikban szintén nagy a kereslet a fent említett gépekre és eszközökre és ezért mindelőbb kellene ottani képviselletesünkről gondoskodni. Az első esetekben, természetesen,

nem kell mindjárt raktarak létesítésére gondolni, mert ennek költségei igen nagyok lennének. Legcélszerűbb lenne egy ottani bizományi céggel összekötésbe lépni, melynek 50 százalék bizományi díj volna fizetendő és ezenkívül a levelezési és egyéb költségek meg egyezés szerint lennének meg'érítendők. Az eladás majdnem kizárólag készpénzfizetés ellenében történik. Utazók kiküldése feltétlenül kívánatos, hogy az ott kelendő mintákat és árakat megismerjék és ezenkívül a keleti vasutak rábírandók volnanak arra, hogy az előbb említett kedvezményt az összes e fajta szállítmányokra biztosítsák. A kereset eleinte inkább a kisebb gépek és eszközök iránt lenne élénk (ekék, tisztító gépek, francia rendszerű trieur-ök tengeri morzsolók, stb.) és csak később lendülne fel a nagyobb gépek kereslete. Az aru könnyű és olcsó legyen. Az elő tulajdonság különösen a szalonik-zibefcei vonal menten keresett, a hol többnyire könnyű, egy barázdas ekék használatosak. Az északkeleti vidékeken, Mitrovicza környékén azonban, hol a talaj minősége alapos művelést igényel, inkább a nehéz, két-barázdas ekeket használják. A mezőgazdasági gépek és eszközök bevitelle Törökországba, azok jellegének szakértői megállapítása után, vámentesen történik. Üszkűbben, Monasztriban és Szalonikban a m. kir. K. M. ügynökségeinek raktárak van mezőgazdasági gépekből és eszközökből.

Az eperjesi takarékpénztár a napokban tartott rendkívüli közgyűlésen elhatározta, hogy eddigi 60.000 forintnyi részvénytőkéjét 150.000 frtra emeli fel olyképpen, hogy a részvénytőke felemelésére az általános tartalék-alapból 90.000 frtot fognak felhasználni. A részvényeseket e szerint befizetésekkel nem terhelik. Kimondottak továbbá, hogy ezentul az üzleti év a naptári évvel essék össze, ne pedig — mint eddig volt — június hó 30-án végződjék.

Budapesti gabonatözsde.

Szept. 25.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Búza	kilós	Ár 100 kg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági	76	8.30	8.40	80	08.75	08.90
"	77	8.40	08.50	81	08.75	08.90
"	78	08.50	08.60	82	—	—
Tiszavidéki	79	08.55	08.70	—	08.75	08.80
"	76	8.30	8.40	80	08.75	08.90
"	77	8.40	8.50	81	—	—
Pestvidéki	78	08.50	08.60	82	08.70	08.75
"	79	08.55	08.70	—	—	—
"	79	8.25	8.35	80	08.70	—
Fehérmegyei	76	8.35	8.45	81	08.70	00.80
"	78	8.45	8.55	82	8.70	—
"	79	08.50	08.65	—	8.70	—
Bácskai	76	8.30	08.45	80	—	—
"	77	8.35	8.55	81	00.00	00.00
"	78	8.45	08.65	82	—	—
Északmag	79	8.50	08.60	—	—	—
"	78	8.55	8.70	80	—	—
"	79	8.60	8. —	81	—	—
					Min. hekt.-ben	Arkilógram
Ruzs elsőrendű	uj	70—72		6.55	6.65	
" másodrendű	"	—		6.45	6.55	
Árpa takarmánynak	"	60—62		6. —	6.20	
" égetni való	"	62—64		6.70	5.90	
" serfőzdei	"	64—66		6.60	7.00	
Zab	uj	39—41		5.40	5.50	
Tengeri bánsági	uj	—		4.05	5.25	
" más nemű	"	—		0.00	0.00	
Repce bánsági	"	—		1.30	11.80	
Köles	"	—		4.15	4.45	

Sertés vásár.

Kőbányai sertéspiacz. Szept. 23. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm felüli) — kr. Közép pkind 300—400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fialal közép (paronként 251—320 kg. 42—43 kr. Fialal könnyű paronkint 240 kg. sulyban 44—44¹/₂ krig. Szerbiai: Nehéz pkind 260 kg. sulyban 43—43¹/₂ krig.

Sertés létszám: 1899. évi szept. hó 23. napján volt készlet 39113 darab, szept. 24. felhajtott 681 drb, 1899 szept. 24-án elszállított 793 db. 23-ére maradt 39.031 db. A hizott sertésüzlet irányzata változatlan.

Olcso keritesek! Olcso keritesek!

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára.

BUDAPESTEN, VIII. ker., Üllői-ut 48. sz.

Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, tuskós sodronyt, panthuzalt: erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcsó árak mellett. Nyaraló, park- és erkélyrácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból; ugyancsak díszes virágágy- és gyep kerítéseket és favédő-kosarakat. Továbbá: föld- és kavicsrostákat; szőlőbogyózó rostákat; magtárlakrostályokat; ökröszájkosarakat; szikrafogókat; gabonaválasztó-hengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyköpennyel való ellátását.

Rostaszöveteket és fonatokat szelelőrostákba

Árjegyzékek és költségvetések ingyen.

Jutányos és pontos kiszolgálás.

12641.

1899.

Széna eladási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező s a hortobágyon 1897. évben termelt 4 kazal szénának nyilvános szóbeli árverésen **1899. évi október hó 4. napjának d. e. 9 órakor** a városháza nagy tanácstermében eladása rendeltetvén el, erről a venni szándékozók azon felhívással értesítetnek, hogy a 4700 forint kikialtá-i ár 10%-a az árverelő bizottság kezeihez teendő. A 4 kazal széna a város máltai telepén van raktározva.

Debreczen, 1899. szept. 25-én.

A városi Tanács.

Szabadalmazott drótüveg

legjobb anyag felső világításra, padlózat és gyárablaknak, különböző erősegekben 1.75 quadratméter nagyságig.

Különös előnyök - Legnagyobb törési biztonság, átütés és áttörés ellen, az unott drótröstély esések, tűzbiztonsága a legmagasabb fokig, esetleges törésnél sűrűn maradása, mivel a drótszövet az üveget erősen együttartja, igen világos átlátszó, ezelőtt sohasem látott világító hatás. Sok állami és magán épületknél nagy mérvben legjobb hatással használatban. Számos bizonyítvány, prospectus és minta szolgálatra.

Üvegöntvény-padozatlamez járható felsővilágítással

átjárók, földalatti folyosók vagy vasuti alagutak megvilágítására, határozott mennyiségekben, sima vagy mintázott felületekben, fehér, félféher (kb. 30%-al olcsóbb, mint a rendes nyers üvegöntvény) és színes, drótfonattal vagy anélkül.

Üveg téglák és üveg gerincz-tégla

különböző nagyság és alakban.

Actien-Gesellschaft f. Glasindustrie
vorm. Friedr. Siemens.

Neusattl bei Elbogen (Böhmen.)

Más készítmények: minden faj üvegekben. Üveg-zárak. Belgia és német faj táblaüveg. Üveg öntvény és formázott üveg. (Szabad. üvegbetű.)

KOVÁCS GYULA vaskereskedő

Piacz-utca, a Bika szálloda mellett,

ajánlja nagy választékban raktáron levő, elősmert, legjobb minőségű

Eperjesi cserépkályháit,

melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendű kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosítottatik.

A kályhák felállítását csakis kipróbált szakavatott állítók által végeztetem.

Ezen kályhák úgy tartósság, szépség, mint fűtőképesség tekintetében bármely külföldi gyártmányal versenyeznek.

Kész felállított mintakályhák raktáramon megtekinthetők.

5246. szám.
1899.

Értesítés.

A cs. és kir. 7. hadtest csapatjai számára 1900. évi január hó 1-től 1900. évi december hó 31-ig szükséges **kenyér** és **zabnak** (Pancsován zabra nézve csak 1900. évi január 1-étől — 1900. évi augusztus hó 31-éig) ajánlati tárgyalás útján való biztosítása kiiratik.

Tekintettel az egyuttal a főszozolgabirói, a városi (fő)-kapitányi, a községi hivatalok, gazdasági egyletek, kereskedelmi és iparkamarák és a cs. és kir. katonai állomásparancsnoksághoz több példányban küldött és ezenkívül falragasok útján közhírré tett hirdetményekre, továbbá hivatkozással a temesvári, aradi, nagyváradai és szegedi katonai élelmezési raktáraknál d. e. 9—11 óráig betekinthező és ivenkint 4 krajczárért kapható szállítási feltételek füzetére, e helyen még a következők tételnek ezennel közhírré:

A tárgyalás megtartatik					Az évi szükséglet a cs. és kir. csapatok számára körülbelül	
mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	mely időtartamra		kenyer-lisztből	zabból
			től	ig		
1899. évi október hó 10-én d. e. 10 órakor	cs. és kir. élelmezési raktárnál Temesvárott	Hódmező-Vásárhely	1900. január 1-től	1900. évi december hó 31-ig	—	2350
		Fehértemplom			—	2200
		Nagy-Kikinda			—	7000
		Nagy-Becskerek			800	—
		Lugos			—	1800
		Pancsova			—	120
		Debreczen			1900. január hó 1-től	1900. deczemb. hó 31-ig

Temesvárott, 1899. évi szeptember hóban.

A cs. és kir. 7. hadtest intendánsága.

Nyomatott Hollmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.